

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Klášterec nad Ohří, Krátká ul. 676 okres
Chomutov**

Krátká 676, 431 51 Klášterec nad Ohří

Identifikátor školy: 600 077 608

Termín konání orientační inspekce: 12. – 15. května 2003

Čj.:	064 64/03-5022
Signatura:	oflcw116

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Klášterec nad Ohří, Krátká ulice 676, okres Chomutov je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem školy, jež je od 1. října 1992 v právním subjektu, je Město Klášterec nad Ohří se sídlem na náměstí Dr. E. Beneše čp. 85. Dle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, které vydal ŠÚ v Chomutově dne 13. února 1998 pod č.j. PgO 144/98 s účinností od 15. února 1998, subjekt sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Kapacita školy je 850 žáků. V současné době se ve 32 třídách vzdělávají 752 žáci. Vzdělávání je realizováno ve všech ročnících I. a II. stupně podle schváleného vzdělávacího programu Obecná škola č.j. 12 035/97-20. V sedmi třídách 3.-9. ročníku je navíc uplatňována rozšířená výuka cizích jazyků. Ve třech specializovaných třídách prvního stupně (2., 3. a 4. ročník) se vzdělávají žáci se specifickými vývojovými poruchami učení a chování (SPUCH). Škola integruje 42 žáky se zdravotním postižením, přičemž nejvíce těchto žáků (15) navštěvuje 7. ročník. Pedagogický sbor tvoří 46 pedagogů, tj. 43 učitelé a 3 vychovatelky školní družiny. Věkový průměr stabilizovaného sboru je 42 let. Aktivně zde pracuje Rada školy. Škola vzdělává 13 žáků – cizinců.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu v základní škole ve sledovaných předmětech
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu v základní škole ve sledovaných předmětech
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve specializovaných třídách pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce a výtvarné výchově na 1. stupni základní školy
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v blocích humanitně orientovaných předmětů na 2. stupni základní školy
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v bloku přírodovědných předmětů na 2. stupni základní školy

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání a výchovy se vztahuje pouze k předmětu inspekce.

Z celkového počtu vyučujících, kteří zajišťují výchovně vzdělávací činnost ve sledovaných předmětech, pět pedagogů nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Na prvním stupni (včetně specializovaných tříd) je odučeno kvalifikovaně 88 % všech hodin. Na druhém stupni je matematika vyučována pouze kvalifikovanými pedagogy, fyziku vyučují ve 42% kvalifikovaní učitelé, český jazyk je vyučován z 64 % odborně a pedagogicky způsobilými učiteli, výuku dějepisu zajišťuje 50% odborně a pedagogicky způsobilých pedagogů a občanská výchova je vyučována v 29 % kvalifikovanými učiteli. Při tvorbě úvazků a

přidělování předmětů preferuje ředitelka školy odbornost a zkušenosti pedagogů, přesto např. výuku dějepisu zajišťují i pedagogové s jinou odborností (učitelé matematiky, přírodopisu, německého jazyka). Funkci výchovné poradkyně vykonává zkušená, odborně a pedagogicky způsobilá učitelka. Absolvovala kvalifikační studium pro výchovné poradce na pedagogické fakultě.

Základním poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada. Ze zápisů rady je zřejmé, že se členové rady schází pravidelně a že se zde řeší zásadní otázky spojené s výchovou a vzděláváním žáků. Ze zápisů ale nevyplývá, že by zde byl vytvářen potřebný prostor pro aktivní diskusi pedagogů. Dalšími významnými poradními orgány ředitelky školy jsou užší vedení školy (ředitelka a obě zástupkyně – schází se pravidelně, nejméně jednou týdně) a širší vedení školy, které tvoří kromě ředitelky a obou zástupkyň školník, hospodářka a vedoucí školní jídelny. Tento poradní orgán se schází jednou měsíčně a dle aktuální potřeby. Na prvním stupni pracují dvě metodická sdružení běžných tříd a jedno sdružení specializovaných tříd, na druhém stupni jsou zavedeny dvě předmětové komise (pro humanitní a přírodní vědy). Metodické orgány pracují podle celoročních plánů, scházejí se pravidelně a operativně. Jednání těchto orgánů se zúčastňuje vždy někdo z vedení školy. Řeší se zde otázky metodického charakteru, vyučující tvoří společně testy a významné kontrolní prověrky pro žáky, sjednocují požadavky na vybavení v oblasti didaktické techniky, pomůcek a učebnic. Výchovná poradkyně pracuje podle svého celoročního plánu. Orientuje pozornost zejména na sledování docházky žáků do školy, vede přehled neomluvených hodin, na druhém stupni navíc věnuje pozornost vystupujícím žákům v oblasti volby povolání, kdy podává informace žákům i jejich rodičům. Má stanoveny konzultační hodiny, zákonní zástupci s ní mohou hovořit a konzultovat problémy i v jinou dobu, vždy po předchozí domluvě. Ve škole je žákům k dispozici i informativní nástěnka výchovného poradenství. Výchovná poradkyně úzce spolupracuje s vedením školy, pedagogy, ale i pedagogicko-psychologickými poradnami, Policií ČR, Úřadem práce v Chomutově, odborem sociálních věcí OÚ v Chomutově a dalšími institucemi. V letošním školním roce zde pracují tři nově přijatí pedagogové, z toho jsou dva nekvalifikovaní, jeden dokončuje studium na pedagogické fakultě. Tito učitelé mají svého uvádějíciho z řad kvalifikovaných, zkušených pedagogů. Metodickou pomocí formou konzultací, náslechů v hodinách i hospitační činností poskytují jak ředitelka, tak obě zástupkyně. Kontrolní činnost vedení školy, tj. ředitelky a její zástupkyň, vychází z ***Rámcového plánu kontrolní a řídicí činnosti***. Plán obsahuje hlavní úkoly v oblasti kontrolní a řídicí činnosti, kompetence a odpovědnost za úkoly a časový plán kontrolní činnosti (po měsících). V rámci hospitační činnosti je pozornost věnována zejména plnění učebních osnov a tematických plánů, návaznosti probíraného učiva, využívání forem a metod práce apod. Kontrolu pedagogické dokumentace mají v kompetenci zástupkyně ředitelky. Ředitelka v oblasti kontrol správních zaměstnanců úzce spolupracuje se školníkem, hospodářkou a vedoucí školní jídelny. Ze všech provedených kontrol jsou vedeny zápisy. V případě zjištěných závažných nedostatků jsou přijímána opatření. Například písemné přípravy učitelů, následné hospitace s rozbory, intenzivnější metodická pomoc vyučujícím a další kontroly ze strany vedení školy. Výsledky všech kontrol jsou analyzovány a mají vliv na další plánování.

V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je vzhledem k profilaci školy upřednostňováno vzdělávání v oblasti cizích jazyků (sedm učitelů dokončuje jeden a půlletý jazykový kurz). Škola podporuje účast pedagogů i v dalších vzdělávacích akcích akreditovaných vzdělávacích center, ale vzhledem k finanční nákladnosti některých seminářů či kurzů a zájmu pedagogů si na některé vzdělávací akce připlácejí učitelé sami.

Organizační struktura školy, kompetence řídicích pracovníků a činnost úseků školy je ošetřena v ***Organizačním řádu školy a příloze k Organizačnímu řádu školy ze dne 17. září 2002***

(změna organizace řízení). Kompetence pedagogů jsou navíc uvedeny v *Plánu práce na školní rok 2002/2003* (přidělení kabinetů, vedoucí met. orgánů apod.). Organizační struktura školy je přehledná. Školní řád obsahuje důležitá ustanovení o chování žáků, docházce a omlouvání nepřítomnosti ve škole, zacházení s učebnicemi, školním majetkem a ochraně zdraví. Součástí dokumentu je i vnitřní režim školy. Některé nepřesné formulace a ustanovení jdou až nad rámec povinností žáků (např. dvojice žáků, která má na starost třídní knihu kontroluje, zda je v TK zapsáno). Školnímu řádu chybí větší demokratičnost, absentují v něm důležitá ustanovení z Úmluvy o právech dítěte, není zde žádná informace o možné spolupráci s rodiči apod. Tok informací uvnitř školy je kvalitně zajištěn. Potřebné a úplné informace získávají učitelé od vedení školy na pravidelných a operativních schůzkách před nebo po vyučování, na provozních poradách a informace trvalejšího charakteru jsou vyvěšeny na nástěnkách ve dvou sborovnách. Žáci jsou v potřebném rozsahu informováni ústně od vyučujících a písemně zápisem v žákovských knížkách. Další informace získávají žáci na třídnických hodinách, které se konají 1 – 2x měsíčně. Vnější informační systém, zejména směrem k rodičovské veřejnosti, je zajištěn konáním třídních schůzek, mimořádných schůzek a konzultačních odpolední. Škola má vlastní webové stránky a každý učitel školy má svou e mailovou adresu pro kontakt s rodiči (možnost omlouvání žáků, získávání aktuálních informací o škole apod.). Na velmi dobré úrovni je spolupráce s radou školy. Ředitelka je v kontaktu s radou, poskytuje jí potřebné informace a akceptuje případné připomínky. Škola prezentuje svou činnost v regionálním tisku, kabelové televizi, na vývěsných veřejných plochách ve městě apod.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Budova základní školy je typizovaná modulární stavba (7 pavilonů), která byla uváděna do provozu v letech 1987 – 1989. V současné době má škola 30 kmenových učeben, 10 odborných pracoven (pro výtvarnou, hudební výchovu, fyziku, chemii, výpočetní techniku apod.) a 3 jazykové laboratoře. Pro vzdělávací účely škola disponuje přednáškovým sálem, žákovskou knihovnou (součástí je i učitelská knihovna), plaveckým bazénem a dvěma tělocvičnami. Působivé, esteticky upravené prostorné chodby jsou vyzdobeny řadou nástěnek, výtvarných žákovských prací i poháry za sportovní výkony žáků školy.

Ve specializovaných třídách pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení je vytvořeno kvalitní materiálně-technické zázemí. Útulné učebny jsou vybaveny výškově vyhovujícím žákovským nábytkem, k dispozici jsou ve třídách i úložné prostory pro pomůcky. Žáci jsou vybaveni učebnicemi a pracovními sešity se schvalovací doložkou, pracují s třídícím a dalším, zejména nakopírovaným doplňkovým materiálem. Pouze pro výuku hudební výchovy nemají k dispozici učebnice pro vlastní potřebu. Vyučující využívají ve výuce názorných pomůcek, nástěnné přehledy pro výuku českého jazyka a matematiky a obrazový materiál. Velké množství pomůcek si učitelé vyrábějí sami. V běžných třídách prvního stupně jsou materiální podmínky průměrné. Kabinet 1. stupně je malý, většinu pomůcek umístily učitelky do svých tříd, chybějící názorný materiál si vyrábějí svépomocí. Učebny druhého stupně jsou poměrně prostorné, vybavené většinou starým, často opotřebovaným a poškozeným nábytkem. Židle v některých třídách nevyhovují žákům svou velikostí. V oknech jsou namontovány žaluzie, stěny vyzdobeny nástěnkami a různými informačními materiály. V několika učebnách je umístěna audiovizuální technika. Škola nemá odborné učebny pro výuku českého jazyka, občanské výchovy ani dějepisu. Na český jazyk a občanskou výchovu se žáci stěhují na jednotlivé hodiny za učiteli, kteří mají učebny v různé míře vybavené pomůckami k výuce

svého předmětu. Pro výuku českého jazyka jsou to především jazykové příručky a různé přehledy mluvnického učiva zhotovené vyučujícími (tabelární pomůcky ve škole nejsou). Výuka dějepisu probíhá v kmenových třídách, veškeré pomůcky si musejí vyučující do hodiny s sebou přinášet, což následně vede k zřetelné úspoře ve využívání názoru. Vyučující matematiky aktivně spravují některé třídy jako své učebny, proto zde mají potřebné pomůcky k dispozici. Většinou se však jedná o rýsovací pomůcky a výzdobu tříd, která úzce souvisí s matematikou. Učebna fyziky disponuje rozvaděči elektrické energie bez možnosti rozvodu energie až do žákovských lavic. Vybavení pomůckami pro fyziku je skromné. Soupravy pro práci žáků jsou k dispozici pouze pro fyzikální disciplínu elektřiny, magnetismu a optiky. Videotéka je v rámci výuky fyziky z větší části majetkem vyučujících. Fond učebnic na druhém stupni dostačuje, i když některé učebnice jeví známky silného opotřebení. Používané učebnice, až na malou výjimku v několika třídách, tvoří ucelenou řadu. Kabinet českého jazyka je vybaven novějšími i staršími (zastaralými) jazykovými příručkami, audionahrávkami pro literární výchovu, alternativními učebnicemi i procvičovacími materiály a starší odbornou literaturou. Také pro občanskou výchovu mají učitelé k dispozici alternativní učebnice, pracovní sešity, různé brožury, doplňkovou a odbornou literaturu, videokazety. Chybí nástěnné tabule a různé přehledy – učitelé jsou odkázáni na vlastní tvořivost. Kabinet dějepisu tvoří především mapy, příruční základní atlasy a další skromné základní pomůcky. Didaktická technika je sice ve škole k dispozici, avšak je jí málo (4 televizory na 2. stupni) a navíc některá technika (diaprojektor a diasnímky), je všeobecně považována za již překonanou. Učitelé mohou používat zpětný projektor, video, CD přehrávače. Jejich použití vyžaduje organizační úsilí (výměna tříd, vypůjčení a vyzkoušení přístrojů, výběr ukázek), a proto zůstávají zpravidla nevyužité. V oblasti výpočetní techniky je vybavení školy nedostatečné, zejména proto, že pro 752 žáků je k dispozici pouze jedna pracovní výpočetní technika s 12 počítači. Učebna slouží žákům 10 let a počítače již neodpovídají technickým požadavkům současné doby.

Kvalitně je vedena a udržována žákovská knihovna (její součástí je i učitelská knihovna), která obsahuje na 5 000 svazků (beletrii včetně souborů pro mimočítankovou četbu, populárně naučnou literaturu a alternativní učebnice). V posledních letech se knižní fond vzhledem k nedostatku financí nedoplňuje. Knihovnice iniciativně doplňuje vybavení knihovny o zajímavé články z novin a časopisů, další materiály kopíruje. Knihovna je žákům pravidelně k dispozici dvakrát týdně v odpoledních hodinách a má zapsaných 320 čtenářů, z nichž většina je z 1. stupně.

Účelnost a efektivnost využívání materiálních zdrojů je vedením školy zejména sledována v hospitační činnosti. Každý správce kabinetu vede přehled o půjčování pomůcek. Tento přehled je vedením školy průběžně vyhodnocován. Využívání všech dostupných pomůcek je jedním z částých bodů jednání metodických orgánů.

Materiálně-technické podmínky jsou průměrné, zejména s přihlédnutím k druhému stupni a realizaci vzdělávacího programu Obecná škola.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SKUPINÁCH PŘEDMĚTŮ
--

Realizace vzdělávacích programů

Vzdělávací program Obecná škola č.j. 12 035/97-20 (od 3. – 9. ročníku v sedmi třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků) je realizován v souladu se zařazením do sítě škol.

Výuka probíhá v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu, učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny.

Povinná dokumentace, i přes některé méně významné nedostatky, zejména administrativního charakteru, průkazně zachycuje průběh vzdělávání, i když kontrolu plnění osnov mnohdy ztěžují málo konkrétní zápisy probraného učiva z českého jazyka (literární výchovy) a občanské výchovy v třídních knihách.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

První stupeň

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů specializovaných tříd

Specializované třídy jsou určeny žákům se specifickými vývojovými poruchami učení a chování. V rámci orientační inspekce byla pozornost zaměřena zejména na průběh vzdělávání v českém jazyce, matematice, přírodovědě, vlastivědě a ve výchovách – hudební a tělesné. Výchovně-vzdělávací proces ve sledovaných předmětech zajišťovali čtyři učitelé, z nichž byli tři odborně a pedagogicky způsobilí a s praxí. U nekvalifikované vyučující se projevovaly metodické nedostatky v oblasti stavby hodiny a v uplatňování pestrosti forem a metod výuky.

Vstupní motivace byla zaměřena na seznámení s cílem a organizací hodiny. Jen ojediněle byli žáci vnitřně motivováni, absentovalo seznamování s využitelností probíraného učiva a jen sporadicky bylo pro motivaci využíváno získaných vědomostí žáků z praktického života. Výrazně se uplatňovala vnější motivace. V průběhu všech sledovaných hodin vyučující odměňovali žáky za snahu a pokrok v učení pochvalou a povzbuzujícím ústním hodnocením. U všech žáků ve specializovaných třídách je po dohodě s rodiči uplatňováno tzv. širší slovní hodnocení. Učitelé mají značnou empatii směrem k žákům, objektivně hodnotí znalosti žáků, v případě neúspěchu neuvádějí hodnocení, ale počet chyb. V závěru hodin chybělo adresné, konkrétní hodnocení žáků, žáci nejsou vedeni ani k vzájemnému hodnocení a sebehodnocení.

Plánování a bezprostřední příprava na výuku vychází z časových a tematických plánů, které vyučující sestavili na pokyn vedení školy dle učebních osnov. Při tvorbě plánů je respektována aktuální skladba žáků v jednotlivých třídách. Stanovené výukové cíle jsou vhodné a přiměřené vzhledem k možnostem žáků, probírané učivo je v souladu s učebními osnovami a nové učivo vždy navazuje na již probrané. Součástí bezprostřední přípravy byla ve všech sledovaných hodinách příprava tabule a potřebných pomůcek.

Dominantní postavení ve sledované výuce měly frontálně vedené činnosti. Jen ojediněle se vyskytovala skupinová forma výuky. Přestože všichni učitelé se individuálně - dle potřeby věnovali žákům, nebyly činnosti diferencované dle schopností a možností jednotlivých žáků. Ve sledované výuce převažovaly slovní metody – řízený rozhovor, popis a vysvětlování. Významně se uplatňovaly metody práce s učebnicí a v rámci samostatných činností pak metody písemných prací. Ze sledované výuky je patrné, že škola nenaplnuje v plném rozsahu principy, charakteristické pro Obecnou školu, zejména v oblasti komunikační aktivity mezi učiteli a žáky, zároveň se neuplatňovaly alternativní přístupy k výuce, ani dramatizace jako názorné předvedení událostí či děje v hodinách čtení, ale i v ostatních sledovaných hodinách.

Psychohygienu výuky je respektována jednak tím, že učitelé vnímají momentální psychický stav žáků a dle zjevné únavy včleňují oddechové chvíle, přizpůsobují tomu i tempo výuky, ale i podnětností a estetičností jednotlivých učeben, které jsou velmi hezké. Pouze v jedné třídě není respektována psychohygienu tím, že tabule a žákovské stoly jsou nainstalovány tak, že denní světlo dopadá z pravé strany.

V rámci sledované výuky vyučující využívali zejména kvalitní přípravu na tabuli, obrazové materiály a širokou škálu vlastnoručně vyrobených třídících kartiček, popřípadě nakopírované doplňující materiály. V žádné ze sledovaných hodin nebyla využita audiovizuální technika. Učebny nejsou vybaveny v dostatečné šíři publikacemi pro samostatnou aktivní výuku. Chybí zde slovníky, encyklopedie a další materiály pro samostatné vyhledávání informací. Žáci jsou v potřebné míře vybaveni učebnicemi se schvalovací doložkou, výjimku tvoří žáci třídy 2. D, kteří nevládnou učebnici hudební výchovy.

Dohodnutá pravidla komunikace jsou žáky akceptována, zároveň všichni vyučující respektují osobnost žáka. Dominantní postavení v rámci komunikace však patří učitelům. Ti většinou kladou žákům uzavřené otázky, nevyžadují odpověď v souvislejších celcích a žákům nevytvářejí prostor pro prezentaci jejich práce. Styl výuky, kdy žáci přijímají již většinou hotové informace a poznatky, neumožňuje žákům v plné míře argumentovat a diskutovat nad problémem.

Značnou pozornost věnují pedagogové výchově k toleranci, vzájemnému respektování se a sociálnímu rozvoji žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání ve specializovaných třídách je celkově velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a výtvarné výchově v běžných třídách prvního stupně

Inspekce navštívila 7 vyučujících (při 4 hodinách českého jazyka a při 3 výtvarných výchovách). Všechny učitelky hospitovaných předmětů jsou odborně a pedagogicky způsobilé a tato skutečnost byla při výuce zřetelně patrná.

Učitelky sledovaly především plnění osnov podle svých zpracovaných časových a tematických plánů. Jejich příprava na výuku byla pečlivá a zajišťovala návaznost na dosud probranou látku i na plynulost činností. Učivo bylo voleno ve vhodném rozsahu a jeho výkladu a opakování předcházela nápaditá motivace. V průběhu hodiny využívaly učitelky dosavadní zkušenosti žáků, volily aktivizující metody práce a vytvářením vzájemně podnětného prostředí se jim dařilo udržet vysokou aktivitu žáků po celou hodinu. Je zřejmé, že vzájemné vztahy učitelek a žáků jsou dlouhodobě vstřícné a že se obě strany navzájem respektují. Projevilo se to i při závěrečných hodnoceních hodin a objevovaly se při nich i pokusy zapojit do hodnocení žáky.

I když filozofie Obecné školy nebyla při hodinách zcela naplňována a výuka se svým charakterem podobala více učebnímu programu Základní škola, vysoké množství hravých forem práce a pestrost úkolů vedly vždy ke splnění vytčeného cíle. Učitelky používaly správné metodické postupy při výuce čtení, a to jak hlasitého, tak tichého, měly důkladně promyšlenou práci s textem a nezapomínaly žákům vzorově některé ukázky předčítat. Také psaní a samostatné písemné práce byly velmi dobře připravené, diktáty byly prováděny metodicky správně, žáci byli při opravách písemných prací vedeni k zdůvodňování správného řešení a případně k opravám vlastních chyb. Při výtvarné výchově učitelky využívaly mezipředmětové vztahy (především s prvoukou, přírodovědou, vlastivědou a hudební výchovou). V přípravě na samostatnou práci věnovaly velkou pozornost v rozvíjení fantazie žáků a vedly je k samostatnému výtvarnému projevu a dětské kreativitě. V českém jazyce nezapomínaly na procvičování paměti a to přiměřeně náročnými a zajímavými úkoly, umožňovaly žákům

procvičovat zrakové, sluchové a hmatové receptory. Učily je analyzovat zvuky, rozlišovat barvy a tvary. Výuka probíhala většinou frontálně až na několik případů, kdy byla využita práce ve skupinkách, avšak tato práce obvykle závisela na aktivitě několika jedinců, nikoli celé skupiny. Dokonale kooperativní činnost se projevila při jedné hodině výtvarné výchovy. Práce s žáky, u kterých byly diagnostikovány poruchy učení, byly výrazně patrné jen ve dvou třídách.

V průběhu hodin v esteticky vkusně vyzdobených třídách nezapomínají učitelky na psychohygienu vyučovacího procesu. Aktivizujícími činnostmi, pohybem žáků po třídě a uvolňovacími cviky pro jemnou motoriku odstraňují duševní a fyzické napětí, při čtení a psaní dbají na správné návyky sezení a držení pera a tužky, při výtvarné výchově (práce s tuší, vodovou barvou) nezapomínají na bezpečnost práce dětí a ochranu jejich i školního majetku. Ve sledovaných hodinách výtvarné výchovy využívaly učitelky vhodný názor, při hodinách českého jazyka se opíraly především o dokonale připravené tabule, kartičky, vlastnoručně vyrobené pomůcky a dále o učebnice a pracovní sešity. Méně již pracují s běžnými školními sešity, didaktická technika (přehrávač CD) byla využita jen dvakrát (z toho jednou při Vv).

I když uspořádání lavic nevytváří příznivé podmínky pro rozvoj komunikativních dovedností (žáci si navzájem nevidí do tváře), snaží se učitelky rozvíjet žákovskou slovní zásobu a vedly žáky k plynulému vyjadřování i při líčení zážitků z výchovného koncertu, z víkendových událostí a ze vzbuzených fantazijních představ při poslechu reprodukované hudby. Učitelky vhodně využívaly i neverbální komunikaci.

I když byli žáci velmi aktivní, respektovali pravidla společenského chování, v průběhu sledovaných hodin se chovali ukázněně a žáci 1. ročníku prokázali již značný stupeň školní socializace.

Česká školní inspekce hodnotí výuku sledovaných předmětů v běžných třídách 1. stupně jako velmi dobrou.

Druhý stupeň

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu

Výuka dějepisu byla sledována ve čtyřech vyučovacích hodinách u různých vyučujících. Absence potřebné odbornosti poznamenala jejich práci v různé míře.

Vzhledem ke spolupráci v metodických orgánech a ke vzájemným konzultacím probíhá výuka v potřebné návaznosti na dříve probrané učivo, výběr témat a rozsah probírané látky byl však v některých hodinách pro svou náročnost nepřiměřený složení třídy. Při přípravě na vyučovací hodinu sledovali vyučující především splnění tematických a časových plánů, méně již efektivitu vyučovacího procesu a naplňování obsahu a forem programu Obecná škola. Vzhledem k důrazu na kognitivní proces se až na výjimky vytrácelo budování pozitivního vztahu k předmětu jako takovému.

Motivace k práci probíhala především formou úvodního oznámení cíle hodiny. Výrazně aktivizující činnosti se objevovaly jen ve dvou hodinách. Několikrát bylo učivo využito i výchovně. Vyučující hodnotili práci žáků v průběhu celých hodin, a to jak povšechnými pochvalami, tak klasifikováním splněných úkolů, závěrečná hodnocení se objevila ve dvou hodinách. Četnost známek v žákovských knížkách je rozdílná, vesměs chybějí známky za souvislé ústní zkoušení žáků, někde pocházejí poslední známky z měsíce ledna, v žákovských knížkách se objevují i *nedostatečné* za nesplněné úkoly.

V hodinách převládaly frontální metody, skupinová práce se objevovala sporadicky a neměla vyhraněně skupinový charakter, protože nevyžadovala součinnost celého týmu. Aktivní a kooperativní činnosti při výuce chyběly. Převažovala dominance učitele, který předával nové poznatky transmisivně, žáci byli nanejvýše vyzýváni k dialogické metodě, avšak otázky vyučujících byly uzavřené a umožňovaly heslovité odpovědi. Až na jednu výjimku probíhala výuka systémem učebnice – učitelův výklad – zápis do sešitu se závěrečným shrnutím. Domácí úkoly jsou v jedné třídě ukládány z hodiny na hodinu a jindy byly zadávány na konci hodiny ve spěchu a bez záruky, že si žáci stačili úkol poznamenat. Při výuce bylo použito minimálně názoru: jednou zvuková nahrávka, jedenkrát obrazový materiál a namnožené skupinové úkoly. K prostorové a časové orientaci nebyly použity mapy ani časová přímka. V nejlepší hodině mohli žáci sledovat výklad nové látky podle velmi dobře připravené rozšířené osnovy na tabuli. Tato osnova efektivně posloužila v závěru hodiny k opakování nové látky. V dobře připravených hodinách uměli učitelé účelně využívat i neverbální komunikační prostředky.

Časová nevyváženost jednotlivých částí hodiny a náročné, abstraktní téma nebralo ohled na žáky s diagnostikovanými poruchami pozornosti. Žákům s poruchami učení způsobují potíže i nepřiměřeně dlouhé zápisy do sešitů, které jsou pouze vidovány a nejsou opravovány, takže obsahují pravopisné i faktické chyby.

Česká školní inspekce hodnotí průběh a výsledky výchovy a vzdělávání ve sledovaných hodinách dějepisu jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce (Čj) a občanské výchově (Ov)

V rámci orientační inspekce proběhly hospitace u všech vyučujících Čj (z toho pět je plně kvalifikovaných) a čtyř přítomných vyučujících Ov (z nichž byli tři nekvalifikovaní a jedna vyučující s pedagogickou způsobilostí). Úroveň výuky ovlivnila nejen nekvalifikovanost nebo malá pedagogická zkušenost vyučujících (projevila se např. ve struktuře hodiny nebo ve volbě metodických a didaktických postupů ve slohovém výcviku), ale i osobní zaujetí a přístup jednotlivých vyučujících.

Časová dotace obou předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Výuku českého jazyka doplňují návštěvy kulturních akcí, zájemci o studium mohli navštěvovat kroužek věnovaný přípravě k přijímacím pohovorům, zaostávajícím žákům nabízí škola doučování. Výchova k uvědomělému občanství je naplňována i prostřednictvím různých besed, exkurzí, pravidelnou účastí školy v hnutí „Stonožka“, v květnu škola každoročně organizuje týden věnovaný problematice holocaustu a porušování lidských práv (žáci devátých tříd se např. účastní vzděl. semináře organizovaného Památkem Terezín a zaštitěného Terezínskou iniciativou při Židovském muzeu v Praze), v nejvyšších ročnících probíhá diskuze se žáky o vstupu ČR do Evropské unie.

Roční plánování v obou předmětech usnadňují používané učebnicové řady, zpracované podle vzdělávacího programu Obecné školy. Bezprostřední příprava na jednotlivé hodiny měla rozdílnou úroveň, někde byla poznamenána dlouholetou rutinou nebo malou invencí vyučujících.

Zhlédnuté hodiny byly dobře zvládnuty organizačně, pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné. K častějším nedostatkům patřilo stanovení konkrétního jasného cíle hodiny a postupných kroků vedoucích k jeho splnění, takže především ve třídách, kde je soustředěn vyšší počet žáků s výraznou vývojovou poruchou učení pak množství informací a náročnost neodpovídaly aktuálnímu složení třídy. Hodiny měly klasickou stavbu, stěžejní formou výuky byla frontální práce s dominantním postavením učitele, převažovalo verbální pojmové učení

s omezeným zapojením dalších smyslů. Jen výjimečně byly zařazeny kooperativní formy práce. V hodinách českého jazyka se střídala společná a samostatná práce žáků, v občanské výchově se při prezentaci nové látky uplatnil řízený rozhovor, četba z učebnice s doprovodným komentářem, v jednom případě prožitkové učení. Z daného stereotypu vybočila svým pojetím hodina jazykové výchovy v devátém ročníku (kde žáci mohli aspoň zčásti organizovat svou činnost, kooperovat, využívat jazykové příručky a uplatnit své znalosti z oblasti komunikativní i občanské výchovy) a hodina literární výchovy v osmém ročníku založena na srovnávání a využití dosavadních zkušeností žáků. Málo promyšlené byly závěry hodin, zpravidla nezbyl čas na shrnutí, utřídění nových poznatků a adresné zhodnocení práce žáků, absentovalo žákovské hodnocení nebo sebehodnocení.

V obou předmětech vedli učitelé žáky k používání správných termínů, slovní zásobu žáků obohacovali vysvětlováním neznámých pojmů (zpravidla ve spolupráci se žáky). Příležitost k uplatnění svých názoru měli žáci především v hodinách občanské výchovy, možnost souvislého projevu jim však byla poskytována jen zřídka. Ani v českém jazyce netrvali vyučující na vyjadřování celou větou, občas sami v průběhu výuky používali nespisovný jazyk. Komunikace probíhala zpravidla ve směru učitel – žák, jen zřídka měli žáci možnost komunikovat mezi sebou. Rozdílnou pozornost věnují vyučující písemným formám komunikace (např. v Čj slohovými pracemi žáků), grafické úpravě v žákovských sešitech, jednotný a důsledný není v Čj přístup vyučujících k následné korekci chyb žáky.

Hodiny, ve kterých žáci nedostali příležitost k aktivnímu učení, byly pro žáky únavné, přispívaly k pasivitě a někde i přes opakované výzvy učitelů k projevům okázalého nezájmu o výuku. Většinou však žáci s vyučujícími spolupracovali, pokud měli možnost pracovat ve skupině, zachovávali stanovená pravidla a dokázali i vzájemně kooperovat. Zpětnou vazbu v procesu výuky využívali víc učitelé v hodinách českého jazyka, mezipředmětové vztahy se uplatnily zřídka. V průběhu hodin byli žáci hodnoceni především pochvalou, případná klasifikace byla zdůvodněna. Počet známek v kontrolovaných žákovských knížkách je dostačující, poněkud na závalu je v českém jazyce nerovnoměrné zastoupení jednotlivých složek (žáci jsou známkováni především z gramatického učiva), v občanské výchově někteří vyučující upřednostňují písemné formy prověřování vědomostí.

Dobrou motivací je pro žáky možnost uplatnit své schopnosti a dovednosti v různých soutěžích (olympiáda z Čj, školní recitační soutěž, literární soutěž organizována každoročně vedoucí žákovské knihovny, tradiční vědomostní soutěž organizována učiteli občanské výchovy).

Materiální vybavení školy vyučující využívali v různé míře. V Ov to byla především učebnice, v Čj učebnice a pracovní sešit, žáci mohli pracovat s gramatickými přehledy uveřejněnými v pracovním sešitě, občas se objevily kopírované materiály, jen zřídka jazykové příručky. Výjimkou ovšem nebyly ani hodiny zcela bez pomůcek, dokonce i bez využití tabule.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v uvedených předmětech hodnotí ČŠI jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a ve fyzice

Výuku matematiky a fyziky zajišťuje pět vyučujících. Jeden nemá požadované vzdělání pro výuku fyziky na 2. stupni ZŠ. Absence kvalifikace se v samotných vyučovacích hodinách nijak mimořádně negativně neprojevila. Učitelé spolupracují v předmětové komisi a vyučovací hodinu nekvalifikovaného kolegy zhlédla i vyučující s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí, která v případě potřeby poskytuje metodickou pomoc v přípravě. Také bohatá

kontrolní činnost vedení školy pamatuje na nekvalifikované vyučující. Personální podmínky ve sledovaných předmětech jsou na velmi dobré úrovni.

Ve všech sledovaných hodinách proběhla vstupní motivace, která měla většinou organizační a seznamovací charakter, protože seznamovala žáky s tím, co je v hodině čeká a co mají udělat. Ve dvou hodinách matematiky a jedné hodině fyziky byla činnost tak zajímavá a průběžné motivační metody tak účinné, že prostupovaly celou vyučovací hodinou a žáci se ochotně účastnili dění v hodině. Učitelé měli zpětnou vazbu o práci žáků a dovedli jejich práci korigovat podle potřeby. Hodnocení zaznívalo pouze od vyučujících, sebehodnocení žáků se neobjevilo v žádné vyučovací hodině. Žakovské knížky dostatečně informují zákonné zástupce žáků o průběhu vzdělávání a výchovy. Většina známek je z písemných forem ověřování vědomostí. Konkrétně např. ze třinácti známek v žakovské knížce je jich dvanáct z desetiminutovek, testů a písemných prací. Filozofie osnov deklarovaného vzdělávacího programu, vzhledem k hodnocení žáků a využití práce s chybou, je však odlišná. Pozitivní je, že v žakovských knížkách se téměř neobjevují poznámky nebo jiné zápisy řešící nekázeň žáků.

Všechny hodiny provázela atmosféra důvěry, žáci se nebáli projevit názor, zeptat se na problémy. Aktivní spolupráce s učitelem je patrná u menší části třídy, ostatní však nevyrušují. Dva vyučující uplatňují přirozenou dominanci ve vyučovací hodině a zároveň zdařile, nenásilně zapojují do tvorby hodiny žáky, ale i u dalších vyučujících se žáci, pokud mají zájem, dokáží prosadit.

Vyučovací metody, organizace vyučování interakce a komunikace je velmi dobrá v matematice a průměrná ve fyzice. Bezprostřední příprava na vyučovací hodiny byla zřejmá u všech vyučujících. Úroveň přípravy souvisí se zkušeností a kvalifikací. Plánování učiva odpovídá osnovám a většinou se odvíjí od používaných učebnic. Menší skluz je pouze v laboratorních pracích v 8. ročníkům, kde v 1. pololetí neproběhla žádná laboratorní úloha. Vedení školy vyžaduje časové a tematické plány a ani v nich se nedají laboratorní úlohy vysledovat. Většina vyučovacích hodin proběhla frontálně, to znamená, že všichni se zabývali stejnou prací. Zhruba v polovině sledovaných hodin byl i tento způsob práce efektivní a pro žáky přínosný. Podíl aktivního a pasivního učení ve zbývajících vyučovacích hodinách je ve prospěch pasivních činností žáků. Materiální podpora výuky je velmi dobrá v matematice a průměrná ve fyzice, kde pomáhá zájem a snaha vyučujících, protože materiální zázemí fyziky je pouze vyhovující.

Hodiny byly dostatečně názorné a většinou respektovaly věková a osobní specifika žáků. Jazyková a komunikační úroveň odpovídá průměru. Část tříd je pasivní, většina žáků komunikuje až po vyzvání učitelem a i potom jsou odpovědi většinou jednoslovné. Využívány jsou mezipředmětové vztahy a zkušenosti žáků. Ze žakovských kompetencí jsou zejména rozvíjeny: odpovědnost a v případě referátů i práce s informacemi.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou velmi dobré v matematice a průměrné ve fyzice.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Všichni pedagogové průběžně zjišťují a hodnotí výsledky vzdělávání. Na prvním stupni ve všech specializovaných třídách a v prvním pololetí u žáků v 1. ročníku běžných tříd je uplatňováno tzv. širší slovní hodnocení. Ve všech ostatních třídách a ročnicích jsou žáci klasifikováni známkou. Při hodnocení výsledků vzdělávání škola využívá i vlastní klasifikační řád. Výsledky vzdělávání jsou pravidelným tématem pedagogických rad a metodických orgánů. Škola uvádí výsledky vzdělávání ve výroční zprávě o činnosti školy, současně ředitelka školy předkládá hodnocení i radě školy.

Na prvním stupni zástupkyně ředitelky vypracovává, zadává a vyhodnocuje vždy ke klasifikačnímu období srovnávací písemné prověrky z českého jazyka a matematiky. Na druhém stupni v českém jazyce píší učitelé dvakrát ročně srovnávací prověrky. Jejich výsledky nejsou podrobně analyzovány a není s nimi dále pracováno. Záleží na každém učiteli, jak zjištěné výsledky vyhodnotí a využije ve své další práci. V matematice jsou zadávány kontrolní práce a další formy písemného zkoušení. Ve fyzice desetiminutovky, testy a kontrolní práce.

Rozboru výsledků vzdělávání a výchovy je věnována systematická pozornost především na prvním stupni. Zástupkyně výsledky prací podrobně analyzuje, vyvozuje z nich potřebné závěry a zpracovává do celkového přehledu úspěšnosti žáků ve vzdělávání. Výsledky shromažďuje v průběhu školní docházky žáků (několik let za sebou) a sleduje vývoj celých třídních kolektivů, ale i jednotlivců. Výsledky srovnávacích písemných prací jsou veřejné, všichni žáci školy se s pořadím a vlastní úspěšností mohou seznámit, neboť jsou vyvěšeny na nástěnce.

Škola vzdělává žáky širokého spektra žákovské populace v oblasti vzdělávacích potřeb a schopností. Ve specializovaných třídách vzdělává žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, nejvíce žáků je v běžných třídách a vzdělává i žáky jazykově nadané ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků. Respektuje učební plán a průběžně plní osnovy. Ze sledovaných hodin je však zřejmé, že víze vzdělávacího programu Obecná škola není naplňována, zejména nejsou v potřebné míře uplatňovány formy a metody charakteristické pro uvedený vzdělávací program.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Porovnáním údajů uvedených ve zřizovací listině školy a v rozhodnutí o zařazení do sítě škol ČŠI konstatuje, že oba dokumenty nejsou v souladu, protože se rozcházejí v názvu školy. V rozhodnutí o zařazení do sítě škol není uveden identifikátor.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy vydaná Městem Klášterec nad Ohří dne 25. června 2001
2. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 13. února 1998, vydané ŠÚ Chomutov pod č.j. PgO 144/98 s účinností od 15. února 1998
3. Rozvrh vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících uplatňovaný ve školním roce 2002/2003
4. Třídní knihy uplatňované ve školním roce 2002/2003 ve všech specializovaných třídách, 1. A, 2. A, 3. B, C, 4. B, C, 5. A, 6. A, B, C, 7. B, C, D, 8. A, B, C, 9. A, B, C, D
5. Třídní výkazy všech specializovaných tříd, 3. B, 5. A, 7. A, C, D, 8. B
6. Výběrem tvořené soubory katalogových listů žáků ve specializovaných třídách, 3. B, 5. A, 7. A, C, D, 8. B
7. Žákovská dokumentace – výběrem tvořené soubory žákovských knížek, školních sešitů a dalších písemných prací žáků hospitovaných tříd
8. Zápisy pedagogických rad konaných ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003
9. Zápisy z provozních porad konaných ve školním roce 2002/2003
10. Zápisy metodických orgánů školy ve školním roce 2002/2003
11. Koncepce školy – dlouhodobý plán rozvoje školy, vypracovaný pro období od školního roku 2002/2003
12. Plán práce na školní rok 2002/2003

13. Plán výchovného poradce pro školní rok 2002/2003
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2002/2003
15. Organizační řád školy platný od 16. ledna 2002 s přílohou ze dne 17. září 2002
16. Rámcový plán kontrolní a řídicí činnosti pro školní rok 2002/2003
17. Řád školy s platností od 20. listopadu 2002
18. Protokoly o komisionálních zkouškách žáků konaných ve školním roce 2001/2002
19. Personální dokumentace pedagogických pracovníků vyučujících sledované předměty
20. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002

ZÁVĚR

Výuku ve sledovaných předmětech zajišťují vyučující odborně a pedagogicky způsobilí, ale i bez požadovaného vzdělání. U některých nekvalifikovaných učitelů se absence požadovaného vzdělání projevuje především v oblasti metodické a didaktické.

Výukové prostory odpovídají požadavkům psychohygieny. V některých třídách na druhém stupni není vzhledem k výšce žáků vyhovující žákovský nábytek. Materiálně technické vybavení je celkově průměrné, ale lepší na prvním stupni, i když zde stejně jako na druhém stupni chybí ve větší míře názorný materiál, nástěnné výukové tabule a přehledy učiva. Na druhém stupni není ve výuce využívána v potřebné míře didaktická technika. Vybavení pomůckami pro výuku fyziky má výrazné rezervy, v českém jazyce zcela chybí nástěnné mluvnické tabule. Učitelé řeší absenci třídících a dalších pomůcek vlastní tvorbou. Velmi dobrou úroveň (přesto, že z finančních důvodů není v poslední době pravidelně doplňována) má žákovská knihovna.

Vzdělávací a výchovná složka je na prvním stupni vyvážená, na druhém stupni převládá spíše složka nauková. Většina sledovaných hodin byla vedena frontálně, s dominantním postavením učitele. Ústup od cílů Obecné školy na obou stupních je způsoben nejen personálními změnami, popř. nekvalifikovaností, ale i invencí a erudovaností jednotlivých vyučujících.

Od poslední inspekce, která se ve škole uskutečnila v lednu roku 1999, došlo k personálním a organizačním změnám ve vedení školy. Od 23. září 2002 byla do funkce jmenována nová ředitelka a snížil se počet zástupců ředitele ze tří na dva.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři   Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu: Mgr. Erika Bednárová v.r.
 Členové týmu: Marta Dolinská v.r.
 Mgr. Vladimír Bečvář v.r.
 Mgr. Petr Salač v.r.

V Mostě dne 28. května 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. 6. 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu   **Podpis**
Titul, jméno a příjmení

Mgr. Jana Dimunová – ředitelka školy v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Nelze hodnotit	--
Nebylo hodnoceno	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad- OŠMT, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem	2003-07-01	064 94/03-5022
Zřizovatel :MěÚ Klášterec nad Ohří – odbor školství, nám. Dr. E. Beneše čp.85, 431 51 Klášterec nad Ohří	2003-07-01	064 95/03-5022
Rada školy při ZŠ – Krátká ul. 676, 431 51 Klášterec nad Ohří	2003-07-01	064 96/03-5022

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány